

FŐSZOLGABÍRÓI LAKÓÉPÜLET

DAS WOHNGBÄUDE FÜR HAUPTSTUHLRICHTER

CHIEF CONSTABLE'S RESIDENTIAL BUILDING

1895 előtt a dombóvári járás központja Tamási volt. 1895-ben megtörtént a járás kettéosztása Tamási és Dombóvár között. 1896-ban megkezdte működését a főszolgabírói hivatal, s ezzel egyidőben megépült a főszolgabírói lak is. A klasszicizáló, historizáló jellegű épületet a lakosság csak kiskastélynak nevezte tornya, kupolája miatt. Története során sokféle funkciót töltött be a város életében. 1896-tól 1945 májusáig (a főszolgabírói tisztség megszűnéséig) négy főszolgabíró – felsőeőri Nagy István, dr. Szévald Oszkár, Kenézy László, Hidasy Imre – és családja lakott az épületben.

1945-től lakóépület volt, 1948-tól tisztiklubnak adott helyet, majd 1966 és 1984 között a Hadkiegészítő Parancsnokság tisztjei laktak az épületben.

1987-től a Gárdonyi Géza Általános Iskola Kisegítő Tagozata használta, mely 1994-től a Móra Ferenc Általános Iskola címet vette fel – ezzel önállósodva 1999-ig működött az épületben.

2001-ben Dombóvár Város Önkormányzata a Dombóvári Városszépítő és Városvédő Egyesület rendelkezésére bocsátotta, azóta a Helytörténeti Gyűjteménynek ad otthont. Az épület előtt parkban látható Varga Gábor szobrászművész „Álmodozók” című kompozíciója, Párkányi Raab Péter szobrászművész „A gyöngy születése” (2015) című szobra, valamint a Tolna Téli Irodalmi Tűrák tájékoztató tábla. A gondozott park mellett nemrégiben játszótér került kialakításra. Az épület mögötti árnyas udvaron került elhelyezésre Bocz János faszobrász-restaurátor Napkorongos Életfája (2006), továbbá Őri Nándor építőmester által készített, 2007. augusztus 20-án avatott kenyérsütő kemence is.

A Dombóvári Helytörténeti Gyűjtemény szeretettel várja az érdeklődőket. Kérjük, térjen be hozzánk, ismerkedjen meg Dombóvár helytörténeti értékeivel és múltjával!

FORRÁS • QUELLE • SOURCE

Dr. Szőke Sándorné: *A Főszolgabírói laktól a Múzeum épületéig. 1895–2001–2011.* 2011.

Takács Istvánné: *Felsőleperd. Dombóvár, 2013.*

Városunk Dombóvár a kezdetektől napjainkig.

Szerkesztette: Dr. Pap Norbert. Dombóvár, 2010.

Vor 1895 war Tamási der Landkreissitz vom Landkreis Dombóvár. Im Jahr 1895 wurde der Landkreis zwischen Dombóvár und Tamási geteilt. 1896 nahm das Amt für Hauptstuhlrichter seine Tätigkeit auf und gleichzeitig wurde das Haus für den Hauptstuhlrichter erbaut. Das Gebäude im klassizisierenden und historisierenden Stil wurde von den Einwohnern wegen des Turms und der Kuppel nur als kleines Schloß bezeichnet. Im Laufe der Geschichte übte es viele Funktionen im Leben der Stadt aus.

Von 1896 bis zum Mai 1945 (bis zur Kündigung der Tätigkeit des Amtes) wohnten vier Hauptstuhlrichter – István Felsőeőri Nagy, Oszkár Dr. Szévald, László Kenézy, Imre Hidasy – und ihre Familie im Gebäude.

Von 1945 war es ein Wohngebäude, von 1948 beherbergte es ein Offiziersclub, dann zwischen 1966 und 1984 wohnten hier die Offiziere des militärischen Hauptquartiers. Von 1987 benutzte die Sonderschule der Géza Gárdonyi Grundschule das Gebäude. Die Schule erhielt den Namen Ferenc Móra Grundschule – dadurch wurde die Schule selbstständig und funktionierte weiter bis 1999 im Gebäude.

Im Jahr 2001 stellte die Selbstverwaltung der Stadt Dombóvár dem Verein für Verschönerung der Stadt und Stadtschutz das Gebäude zur Verfügung. Seitdem beherbergt es die Ortsgeschichtliche Sammlung. Im Park vor dem Gebäude befinden sich die Komposition „die Träumer” vom Bildhauermeister Gábor Varga und „die Geburt der Perle” (2015) von Péter Párkányi Raab, weiterhin das Hinweisschild mit dem Titel Literarische Touren in Tolnau. Neben dem gepflegten Park wurde neulich ein Spielplatz mit einigen Spielzeugen errichtet. Im schattigen Hof hinter dem Gebäude wurden der Lebensbaum mit Sonnenscheibe (2006) vom Schnitzer-Restaurator János Bocz und der Brotbackofen gemacht vom Baumeister Nándor Őri, untergebracht. Der Brotbackofen wurde am 20. August 2007 geweiht.

Die Dombóvárer Ortsgeschichtliche Sammlung erwartet herzlich die Interessenten. Kehren Sie bitte bei uns ein, und lernen Sie die ortsgeschichtlichen Schätze und die Vergangenheit von Dombóvár kennen!

Before 1895, Tamási was the center of the Dombóvár district. In 1895, the district was divided between Tamási and Dombóvár. In 1896, the chief constable's office started to operate, and the chief constable's residence was also built simultaneously. The neoclassic, historicist type building was simply named small court by residents because of its tower and dome. In the course of its history, it fulfilled a variety of functions in the life of the town. From 1896 to May 1945 (termination of the chief constable's office), four chief constables—István Felsőeőri Nagy, Dr. Oszkár Szévald, László Kenézy, and Imre Hidasy—and their families occupied the building.

From 1945, it served as a residential building; from 1948, it accommodated an officers club; and between 1966 and 1984, officers of the Replacement Center resided in the building.

From 1987, it was used by the Special Needs Section of Géza Gárdonyi Primary School, which adopted the name Ferenc Móra Primary School in 1994, thereby becoming independent and operating in the building until 1999.

In 2001, the Local Government of the Town of Dombóvár made the building available to the Dombóvár Society of Town Embellishment and Town Protection; since then, it has accommodated the Local History Collection. The following are displayed in the park in front of the building: the composition titled “Dreamers” by sculptor Gábor Varga; the statue titled “Birth of Pearl” (2015) by Péter Párkányi Raab; and the information board titled Literary tours in the Tolna region. Near the properly maintained park, a playground of several elements was installed recently. Tree of Life with the Sun (2006) by wood sculptor and restorer János Bocz, and the baker's oven produced by master builder Nándor Őri and inaugurated on 20 August 2007 are installed in the shady yard behind the building.

The Dombóvár Local History Collection awaits all people interested. Please visit us and get acquainted with the local historical values and past of Dombóvár.

DOMBÓVÁR
TERMÉSZETESEN DOMBÓVÁR!

